

Zijn er wielerdokters in de zaal?

06 / 01 / 2013

Het sportief veldritnieuws van de jongste dagen werd overschaduwd door de verwijdering van Tom Meeusen, conform het bondsreglement, uit de selectie voor de wereldbekermanche in Rome. Meeusen wordt immers als getuige genoemd in een eventuele dopingzaak die uitgespit wordt door het parket van Leuven en draait rond dr. Chris Mertens uit Rotselaar. Andere wegwielerrenners en sporters uit diverse disciplines zouden klant zijn bij de arts, die zou gespecialiseerd zijn in homeopathische behandelingen en ozontherapie.

Artsenomerta

Alhoewel er momenteel nauwelijks zicht is op de grond van deze zaak, gaat de aandacht van de media prioritair naar de aan de kant gezette renner. In tweede instantie worden ook de activiteiten van de verdachte arts tegen het licht gehouden. Dit is eerder uitzonderlijk, want in wielerdopingzaken is er meestal een overbelichting van de renner in nesten, terwijl de rol van de artsen en het netwerk onderbelicht worden.

Hoeveel mediaruimte kreeg Armstrong vs. de dokters Ferrari, Del Moral en Celaya? Vond u enkele weken geleden de vier krantenregels die het goede nieuws weergaven dat Björn Leukemans in september 2007 betraaft op het product Prasteron. Oeps, foutje van de teamarts van Silence-Lotto die vliegensvlug ontslagen werd. Case closed. Björn Leukemans kreeg wel een beroepsverbod en werd de woestijn ingestuurd. Dankzij een ijzersterke verdediging haalde hij zijn gelijk.

De mediatieke zaak Leukemans illustreert dat het professionele wielrennen zich als geen ander naar de slachtbank van de dopingperceptie laat voeren én dat net als in de contraproductieve charters het accent te veel ligt op de verantwoordelijkheid van de renner.

Spindokters

Het onderzoek naar de dokter uit Rotselaar bevestigt opnieuw de centrale rol van artsen, zowel ten goede als ten kwade.

Ten goede: de vele bonafide wielersartsen moeten rechtstaan, hun collega's die de boel belazer(d)en in kaart brengen én de voortrekkersrol van het wielrennen beklemtonen. Als eerste internationale sportbond heeft de UCI immers de hematocriettest (1997), het medische monitoringprogramma voor renners (1999), de epotest op basis van urine (2001), de homologe bloedtransfusietest (2004) en de 'no needle policy' (2011) ingevoerd.

Ten kwade: elke grote dopingzaak draait ook rond een kleine groep van spindokters, die echter de volledige sector besmetten. De radiostilte van de wielersartsen is daarom stuitend. Het zijn toch eerst en vooral de artsen die medische en farmacologische ontwikkelingen instuderen, opvolgen en later al dan niet implementeren of

doorgeven? Deze beroepscategorie moet zich eindelijk beter organiseren en een medisch-ethische welercode voorstellen en afdwingen.

Wat weet de teamarts?

Er is nood aan een drastisch andere aanpak van de medische begeleiding in het wielrennen. Dit kan het best geïllustreerd worden met een getuigenis van Taylor Phinney, die de omerta wél doorbrak.

De piepjonge Amerikaanse vicewereldkampioen tijdrijden van Valkenburg hekelde midden oktober in een interview - het meest relevante en moedige sinds de Armstrongbom - het overmatig gebruik van geneesmiddelen in de koers: "Renners slikken tot vijftien pillen per dag ... Velen hebben bij de start van een klassieker hun zakken vol pillen. Cafeïne, pijnstillers, pillen tegen de kramp."

Dat er soms ook nog verslavende slaapmiddelen bovenop komen, leerden we al uit meestal tragische biografieën. Het gaat om geneesmiddelen die niet op de verboden lijst staan, maar volgens Phinney tot het dagelijkse dieet van veel renners behoren. We mogen er toch van uitgaan dat dit overmatig gebruik van legale geneesmiddelen én supplementen in overleg gebeurt met de teamarts?

Pilootproject: Tour-sectorartsen

Indien het profwielrennen het dopingspook en de overmedicalisering geloofwaardig wil aanpakken, moet meer met sectorartsen gewerkt worden. Sectorartsen hebben niet de druk of betrokkenheid van een teamarts en kunnen renners het best toelichten wat wel en niet normaal is voor jonge, gezonde mensen. Zij zijn het die in de eerste lijn moeten vechten voor meer "Paniagua", zoals Tyler Hamilton in *The Secret Race* het koersen op water en brood noemde.

Wat houdt de teams in de Tour de France tegen om dit systeem van sectorartsen als pilootproject in te voeren? Dit zou betekenen dat afgestapt wordt van het systeem van de teamartsen en dat arbeidsgeneesheren dagelijks via loting aan een ander hotel en dus team(s) worden toegewezen.

Sectorartsen kunnen collegiaal onderling informatie uitwisselen en verdachte aspecten en sujetten signaleren. Via het profiel van een sportarts-arbeidsarts kan meer basisgeneeskunde (zorg na valpartijen in samenspraak met wedstrijdartsen, oordelen over arbeidsgeschiktheid) en minder luxegeneeskunde en medische spijttechnologie het wielrennen binnendringen.

Wim Lagae

(De auteur is hoofddocent sportmarketing aan Thomas More Antwerpen | K.U. Leuven.)